

स्थानीय राजपत्र

भाग - १

कीर्तिपुर नगरपालिकाको सार्वजनिक निजी साझेदारी ऐन २०८१

प्रस्तावना:

सार्वजनिक- निजी साझेदारीको माध्यमबाट निजी क्षेत्रको आर्थिक प्राविधिक तथा मानव संसाधनको अधिकतम उपयोग गरी कीर्तिपुर नगरपालिकामा पूर्वधार संरचनाको निर्माण संचालन व्यवस्थापन तथा सार्वजनिक सेवा प्रवाह गरी रोजगारीको अवसर सृजना गरी स्थानिय तथा आन्तरिक श्रोत साधनलाई अधिकतम प्रयोग गरी गरीवी निवारणमा सहयोग पुर्याउदै देशको कुल ग्राह्यता उत्पादनमा अभिवृद्धी गर्दै मुलुकको वृहत सामाजिक तथा आर्थिक विकास गर्न तथा सर्वसाधारणलाई भरपर्दो किफायती र सर्वसूलव रुपमा सेवा सुविधा उपलब्ध गराउने सम्बन्धमा आवश्यक व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले नेपालको संविधानको धारा २२६ को उपधारा १ बमोजिमको कीर्तिपुर नगरपालिकाको नगरसभाले यो ऐन बनाएको छ ।

परिच्छेद -१

प्रारम्भिक

(१) संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ:

- १ यस ऐनको नाम "कीर्तिपुर नगरपालिकाको सार्वजनिकनिजी - २०८१ साझेदारी ऐन" रहेको छ ।
- २ यो ऐन नगर सभाबाट पारित भई राजपत्रमा प्रकाशन भएको मितिदेखि प्रारम्भ हुनेछ ।

(२) परिभाषा:

विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा

- (क) "अनुमती पत्र" भन्नाले आयोजना कार्यान्वयन गर्न दफा ३३ वमोजिम दिएको अनुमतीपत्र सम्झनु पर्छ ।-
  - (ख) "अनुमती पत्र प्राप्त व्यक्ति" भन्नाले आयोजना कार्यान्वयन गर्न अनुमतीपत्र प्राप्त व्यक्ति सम्झनु पर्छ ।-
  - (ग) "अध्यक्ष" भन्नाले कार्यपालिकाको अध्यक्ष सम्झनु पर्छ ।
  - (घ) "अनुमानित आयोजना लागत" भन्नाले देहाय मध्य जून वढि हुन्छ सो लागतलाई जनाउने छ ।
१. आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायले सम्भाव्यता अध्ययनमा उल्लेख गरेको आयोजना विकासमा लागत रकम वा,
  २. सम्भाव्यता अध्ययनका क्रममा उल्लेखित सार्वजनिक निकायबाट निजि निकायमा जाने जम्मा अनुमानित रकमको खूद वर्तमान मुल्य पछिल्लो सरकारी ऋणपत्रको दरमा ३ प्रतिशत थप गर्दा हुन आउने रकम ।

(ड) आयोजना भन्नाले यस ऐन वमोजिम सार्वजनिक-निजी साझेदारीमा कार्यान्वयन गरिने कुनै नया पुर्वाधार संरचनाको डिजाईन, निर्माण, विकास, संचालन वा व्यवस्थापन सम्झनुपर्छ र सो शब्दले देहायका कुरा समेत जनाउने छ ।

- मौजूदा पुर्वाधार संरचनाको पुर्नस्थापना आधुनिकीकरण, विस्तार वा संचालन तथा व्यवस्थापन ।
- विकास निर्माणको कार्य ।
- सार्वजनिक सेवा सुविधाको प्रवाह ।

(क) “कार्यपालिका” भन्नाले कीर्तिपुर नगरपालिकाको नगर कार्यपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।

(ख) “निजी निकाय” भन्नाले सार्वजनिकनिजी साझेदारी अन्तरगत - आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सार्वजनिक निकाय वाहेकको निकाय सम्झनु पर्छ र सो सव्दले प्रचलित कानून वमोजिम व्यवस्था भएका वा मान्यता प्राप्त फर्म, कम्पनी, सहकारी, स्थानीय सामुदायिक संस्था वा गैर सरकारी संस्था सम्झनु पर्छ ।

(ग) “निर्माण” भन्नाले पुर्वधार संरचनाको निर्माण विकास वा पुर्नस्थापना गर्ने कार्य सम्झनु पर्छ ।

(घ) “प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत” भन्नाले कीर्तिपुर नगरपालिका नगर कार्यपालिकाको प्रमुख प्रशासकिय अधिकृत सम्झनु पर्छ ।

(ङ) “पुर्नस्थापना” भन्नाले मौजूदा पुर्वाधार संरचनाको मर्मत विस्तार वा पुनर्निमाण गरी पुर्नस्थापना गर्ने कार्यालाई सम्झनु पर्छ ।

- (च) **“पूर्वधार संरचना”** भन्नाले स्थानीय स्तरका विकास आयोजनाहरू, स्थानीय सडक, ग्रामिण सडक, पूल, आकाशे पुल, अस्पताल, नहर, वैकल्पिक उर्जा, ट्रलीवस, नगर बस, म्याट्रो सेवा, संरचना, ट्रामवे, प्रदर्शनिक स्थल, पार्क, जलासय, बाध, ढल, निकास, फोहोर मैला प्रसोधन तथा व्यवस्थापन प्लान्ट, बधशाला, कृषि, बन, सिचाई, तथा, पर्यटनसग सम्बन्धित संरचना, रंगशाला, सार्वजनिक सभागृह, बहुआवासिय भवन, व्यवसायिक भवन, सार्वजनिक गोदाम घर, सम्झनु पर्छ सो शब्दले यस्तै प्रकृतीका अन्य पुर्वाधार संरचना समेतलाई जनाउछ ।
- (छ) **“लेखाजोखा समिति”** भन्नाले दफा (१२) को उपदफा (१) वमोजिम हुने आयोजना लेखाजोखा समिति सम्झनु पर्छ ।
- (ज) **“सम्झौता”** भन्नाले आयोजना कार्यान्वयन गर्न दफा (२९) वमोजिम प्रस्तावकसंग गरिएको सम्झौता सम्झनु पर्छ ।
- (झ) **“सर्वेक्षण”** भन्नाले आयोजना कार्यान्वयन गर्नको लागि गरिने सर्वेक्षण सम्झनु पर्छ सो शब्दले आयोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन इन्जिनियरिंग डिजाईन कार्य र त्यसको लागि गरिने अन्वेषण समेतलाई जनाउने छ ।
- (ञ) **“सानिसा इकाई”** भन्नाले दफा (११) को उपदफा (१) वमोजिम स्थापना हुने सार्वजनिकनिजी साझेदारी इकाई सम्झनु पर्छ ।-
- (ट) **“सानिसा समिति”** भन्नाले दफा (१०) को उपदफा (१) वमोजिमको सार्वजनिकनिजी साझेदारी समिति सम्झनु पर्छ ।-

- (ठ) “सार्वजनिकनिजी साझेदारी-” भन्नाले सार्वजनिक सेवासंग सम्बन्धित कुनै आयोजनाको निर्माण संचालन व्यवस्थापन वा सम्भार तथा वित्तिय लगानीमा आंशिक वा पूर्ण रुपमा निजी क्षेत्रलाई संलग्न गराउने गरी सार्वजनिक निकाय र निजी निकायबीच भएको करारीय प्रबन्ध सम्झनु पर्छ ।
- (ड) “स्थानीय सरकार” भन्नाले कीर्तिपुर नगरपालिकालाई सम्झनु पर्छ ।
- (ढ) “सोझै प्राप्त भएको प्रस्ताव” भन्नाले सानिसा समितिले आव्हान नगरेको तर कुनै इच्छुक निजी निकायबाट विगतमा त्यस्ता परियोजना संचालन नभएका नविनतम परियोजना पहिचान गरी कार्यान्वयनका लागि पेश गरिएको प्रस्ताव सम्झनु पर्छ ।
- (ण) “शुल्क” भन्नाले अनुमतीपत्र प्राप्त व्यक्तिले सेवा सूविधा - उपलब्ध गराए वापत उपभोक्तासंग लिने सेवा शुल्क सम्झनु पर्छ ।
- (त) “तोकिएको” वा “तोकिए वमोजिम” भन्नाले यस ऐन अन्तरगत वनेको निकायमा तोकिएको वा तोकिए वमोजिम सम्झनु पर्छ ।

परिच्छेद २-

सार्वजनिक-निजी साझेदारीको ढाचा

- सार्वजनिकनिजी लगानीमा आयोजना कार्यान्वयन गर्न सकिने:-
  १. पुर्वधार संरचना सम्बन्धि कुनै आयोजना गर्न तथा नगरपालिकाले कानून वमोजिम उठाउन पाउने कर संकलन गर्न तथा नगरपालिकाको कुनै सेवा उपलब्ध

गराउनका लागि समेत सार्वजनिकनिजी साझेदारीमा -
यसैबमोजिम कार्य गर्न सकिने छ ।

२. सार्वजनिकनिजी साझेदारी आयोजनामा देहायका -
विशेषताहरू मध्ये अधिकांश विशेषताहरू समिश्रण
भएको हुनुपर्नेछ ।

(क) पूर्वधार सेवाको निर्माण पुर्नस्थापना वा
आधुनिकिकरण गर्ने उदेश्यका लागि निजी
निकायको पुर्ण वा आंशिक पूजा लगानी भएको

(ख) पूर्वधार वा सेवाको संचालन मर्मत वा सेवा प्रदान
गर्ने गरी निजी निकायलाई जिम्मेवारी दिईएको वा
संचालन वा मर्मत गर्ने गरी आयोजनाको
व्यवस्थापन, सम्झौता भएको,

(ग) निजी निकायका पुर्वनिर्धारित मापनयोग्य मानक
अनुसारको कार्यसम्पादनसंग आवद्ध भुक्तानीको
व्यवस्था भएको,

(घ) निजी निकायबाट पुर्ण वा आंशिक रूपले
आम्दानीको जोखिम व्यहोर्ने व्यवस्था स्विकार
गरिएका,

(ङ) आयोजनाको सम्झौता अवधि स्पष्ट भएको ।

• सार्वजनिक निजी साझेदारीका ढाचाहरू:

दफा ३ को अधिनमा रही सार्वजनिकनिजी साझेदारीका -
ढाचाहरू देहाय बमोजिम हुनसक्नेछ ।

- (क) संचालन पुँजी वाहेक निजी लगानी आवश्यक नपर्ने
प्रकृतीको संचालन तथा व्यवस्थापन करार
- (ख) न्युन वा उल्लेखनिय निजी पूँजी आवश्यक पर्ने निर्माण,
स्वामित्वकरण, संचालन तथा हस्तान्तरण करार
- (ग) माथि खण्ड (क) वा (ख) मा उल्लेखित करारका अन्य
रूपहरू ।

• सार्वजनिकनिजी साझेदारी नमानिने अवस्था:-

यस ऐनका प्रयोजनका लागि आयोजना सम्बन्धि वित्तिय, प्राविधिक, संचालन वा जोखिम सम्बन्धमा स्थानीय सरकार र निजी निकाय दुवैको सहभागीता नरही स्थानीय सरकारले निजी निकायबाट कुनै काम वा सेवा प्राप्त गर्ने उदेश्यबाट संचालन हुने कार्यलाई सार्वजनिक निजी साझेदारी प्रवन्ध मानिने छैन ।

• सार्वजनिकनिजी साझेदारीमा कार्यान्वयन गरिने- आयोजना:

यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि देहायका आयोजना सार्वजनिकनिजी साझेदारी माध्यमबाट - कार्यान्वयन गरिने छैन ।

(क) आयोजना सम्बन्धि वित्तिय, प्राविधिक वा संचालन सम्बन्धि जोखिम निजी निकायलाई हस्तान्तरण नगरी निजी क्षेत्रबाट कुनै काम र वा सेवा प्राप्त गर्ने उदेश्यबाट संचालन हुने

(ख) सार्वजनिक सम्पती वा दायित्वको निजीकरण हुने

- (ग) सरकारी स्वामित्वको उधम खडा गरी सार्वजनिक कामको व्यापारिकरण हुने,
- (घ) सार्वजनिक कार्यको लागि निजी निकायबाट प्रदान गरिएको दान, चन्दा वा उपहार प्राप्त हुने ।
- (ङ) देशको सुरक्षा सम्बन्धि प्रावधानहरू समावेश हुने आयोजना ।
- (च) स्थानीय सरकारले सार्वजनिकनिजी साझेदारी - कार्यान्वयन नगरिने भनी अलग गरिएको आयोजनाहरू ।
- (छ) सार्वजनिक हितका दृष्टिले सार्वजनिकनिजी - साझेदारीमा कार्यान्वयन गर्न नहुने आयोजनाहरू ।
- सार्वजनिक -निजी साझेदारी आयोजना छनौटका आधारहरू:-
    - १) देहायका मुख्य आधारहरूमा सार्वजनिकनिजी - साझेदारी बमोजिम कुनै आयोजना कार्यान्वयन गर्ने वा नगर्ने निर्णय गरिनेछ ।
    - (क) स्थानीय सरकारले यस्तो आयोजनाको लागत व्यहोर्न सक्ने अवस्था भए वा नभएको
    - (ख) आयोजनाको कार्यान्वयनका लागि गरिएको खर्च वा लगानीबाट सार्वजनिक स्तरका गुणात्मक लाभ प्राप्त हुने अवस्था भए वा नभएको ।
    - (ग) आयोजना आर्थिक रूपमा सम्भाव्य भए वा नभएको ।

- (घ) स्थानीय सरकार र निजी निकायबिच जोखिम तथा लोभको उचित ढंगमा बाँडफाँड हुने अवस्था भए वा नभएको ।
- २) सार्वजनिकनिजी साझेदारी बमोजिम कुनै आयोजना - नि-कार्यान्वयनका लागि सार्वजनिकजी साझेदारीको ढाँचा छनौट गर्दा देहायका कुराहरुलाई ध्यान दिनुपर्नेछ ।
- क. आयोजनाको उदेश्य पुरा हुने उपयुक्त स्वरूप भएको ।
- ख. आयोजनाको लागि निजी निकायको साधन श्रोत उपलब्ध भएको ।
- ग. आयोजनाको डिजाइन, लगानी, निर्माण, संचालन वा मर्मत सम्भारमा निजी निकायले वहन गर्न सक्ने भूमिका भएको ।
- घ. सम्भावित लगानिकर्ताहरुद्वारा स्विकार गर्न सक्ने अवस्था रहेको ।
- ङ. उपभोक्ता तथा समुदायले स्विकार गर्न सक्ने सेवा शुल्क भएको ।
- च. वित्तीय संस्था तथा लगानिकर्ताहरुद्वारा स्विकार गर्न सक्ने अवस्था रहेको ।
- छ. लाभ तथा जोखिम बाडफाडको स्वरूप निर्धारण भएको ।

ज. नगरपालिकाको आर्थिक तथा व्यवस्थापकिय क्षमता भएको ।

झ. आयोजना सम्झौताको अवधि उल्लेख भएको ।

ञ. जटिल प्रकृतीका सार्वजनिक निजी साझेदारी सम्झौताहरू कार्यान्वयन गर्न सक्ने मानव संसाधनको उपलब्धता भएको ।

• सार्वजनिक खरिद कानून आकर्षित नहुने:

यस ऐन वमोजिमको आयोजनाको पहिचान स्वीकृति निजी निकायको छनौट अनुगमन तथा कार्यान्वयन यसै ऐनको व्यवस्था वमोजिम गरिनेछ र सो सम्बन्धमा सार्वजनिक खरिद सम्बन्धि प्रचलित कानूनको व्यवस्था लागू हुने छैन ।

परिच्छेद ३-

संथागत संरचना:

• नगर कार्यपालिका:

१. देहाय आयोजनाको लागि सम्भाव्यता अध्ययन अनुसार आयोजनाको खरिद प्रकृया सुरु गर्न स्वीकृति दिने तथा नीतिगत समन्वय गर्ने कार्य कार्यपालिकाबाट हुनेछ:

क. पाँच करोड रुपैया वा सो भन्दा वढि अनुमानित आयोजना लागत भएको ।

ख. सम्भाव्यता न्यून परिपुर्ति कोष वा अन्य कुनै सरकारी अनुदान वा आर्थिक सहयोग आवश्यक भएको ।

ग. अन्य स्थानीय सरकार प्रदेश सरकार वा केन्द्रिय सरकारसँगको साझेदारी वा सहभागितामा कार्यान्वयन गरिने आयोजनाहरू ।

तर उपयुक्त वमोजिमको आयोजनाको खरिद प्रकृयाको स्वीकृति पश्चात प्रस्तावदाता छनौट गर्ने तथा आयोजना सम्झौता गर्ने कार्य भने दफा १० वमोजिमको सानिमा समितिले गर्नेछ ।

२. नगरकार्यपालिकाको कार्यक्षेत्र देहाय वमोजिम हुनेछ ।

क. सार्वजनिकनिजी साझेदारीसँग सम्बन्धित सम्पूर्ण -
नितिगत विषयहरूमा मार्गदर्शन गर्ने,

ख. सार्वजनिकनिजी साझेदारीमा कार्यान्वयन गर्न -
सकिने गरी पहिचान गरिएका आयोजनाहरूको
स्वीकृती दिने,

ग. समितिबाट सार्वजनिकनिजी साझेदारीका लागि
लगानीका क्षेत्रहरू पहिचान गरे पश्चात सो को
स्वीकृति दिने,

घ. उपदफा १ वमोजिमको सार्वजनिकनिजी -
साझेदारीका आयोजनाहरूको सम्भाव्यता
अध्ययन गरी खरिद सम्बन्धि कागजात तथा
मस्यौदा आयोजना सम्झौता लगायत आयोजनाहरू
खरिद प्रकृत्यामा लैजान स्वीकृती प्रदान गर्ने, र

इ. सार्वजनिकनिजी साझेदारीमा संचालित -
आयोजनाका कार्यान्वयनमा सम्बद्ध निकायहरूसँग
आवश्यक समन्वय गर्ने ।

• सानिसा समिति:

१. यस ऐन बमोजिमको आयोजना कार्यान्वयन गर्नका लागि
कार्यपालिकाको प्रमुखको अध्यक्षतामा देहाय बमोजिमको
प्रत्येक आयोजनाका लागि एक सानिसा समिति रहनेछ ।

क. कार्यपालिकाको प्रमुख अध्यक्ष -

ख. कार्यपालिकाको उपप्रमुख उपाध्यक्ष -

ग. नगरपालिकाको महिला सदस्य मध्यबाट कार्यपालिकाले
मनोनित गरेको सदस्य -

घ. प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत सदस्य -

ड. आवश्यकता अनुसार विषयगत क्षेत्रको विभागिय शाखा/
प्रमुख सदस्य -

च. निजी क्षेत्रबाट सानिसा समितिले मनोनित गरेको एकजना
सदस्य -

छ. कार्यपालिकाको प्रमुखज्युले तोकेको कम्तिमा अधिकृत
तहको कर्मचारी मध्य एक जना सानिसा इकाई प्रमुख
सदस्य सचिव -

२. समितिले सम्बन्धित वडा प्रतिनिधि सम्बन्धित विषयमा
अनुभव भएको तथा विशेष ज्ञान हासिल गरेको कुनै व्यक्ति

तथा सरोकारवालालाई समितिको बैठकमा आमन्त्रण गर्न सक्नेछ ।

३. दफा ९ को उपदफा १ मा उल्लेखित आयोजनाहरु वाहेक अन्य आयोजनाको हकमा यस्तो आयोजनाको खरिद प्रकृया प्रारम्भ गर्न तथा आयोजना सम्झौताको स्विकृत लिने अख्तियारी सानिसा समितिमा रहनेछ ।
  ४. सानिसा समितिको कार्यविधि र निर्णय सम्बन्धि व्यवस्था तोकिए वमोजिम हुनेछ ।
- **सानिसा इकाई:**
    १. दफा १० को उपदफा २ को अधिनमा रहि आयोजना तयारी, विकास मुल्यांकन, प्रस्ताव छनौट ,वार्ता सम्झौता, हस्तान्तरण, कार्यान्वयन अनुगमनका लागि सानिसा समितिले प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत निजले तोकेको कर्मचारीको अध्यक्षतामा आवश्यकता अनुसार सम्बद्ध शाखा प्रमुख तथा अधिकृतहरु रहने गरी सानिसा इकाईको गठन गरिनेछ ।
    २. सानिसा इकाईको मुख्य काम तथा कर्तव्य देहाय वमोजिम हुनेछ ।
      - क. कुनै आयोजना सार्वजनिक-निजी साझेदारीमा कार्यान्वयन गर्नुपर्ने आधार र कारणको मुल्यांकन गर्ने ।
      - ख. आयोजनाको प्राविधिक मूल्यांकन गर्ने ।
      - ग. आयोजनाको सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने गराउने ।

- घ. आयोजनाको उपयुक्तताको लेखाजोखाका लागि आयोजना लेखाजोखा समितिमा पेश गर्ने ।
- ङ. आयोजना कार्यान्वयनका लागि आवश्यक लिखित कागजातहरू तयार गर्ने ।
- च. प्रस्ताव आव्हान गर्ने, मूल्यांकन गर्ने तथा प्रस्तावदाताको छनौट गर्ने ।
- छ. छनौट भएका प्रस्तावकसँग वार्ता गर्ने, आयोजना सम्झौता गर्ने ।
- ज. आयोजना सम्झौताको व्यवस्थापना तथा कार्यान्वयन गर्ने ।
- झ. आयोजना कार्यान्वयन सम्बन्धमा सम्बन्धित निकायसँग समन्वय गर्ने ।
- ञ. तोकिए वमोजिम अन्य कार्यहरू गर्ने ।

• **लेखाजोखा समिति:**

१. यस ऐन वमोजिम आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निकायले आयोजनाको उपयुक्तताको लेखाजोखा गर्न सम्बन्धित विषयको विशेषज्ञ रहने गरी बढिमा तिन सदस्य रहेको एक लेखाजोखा समिति गठन गर्नेछ ।
२. सम्भाव्यता अध्ययन सम्पन्न भएका आयोजनाको खरिद प्रकृया प्रारम्भ गर्नु अघि लेखाजोखा समितिले आयोजनाको खरिद सम्बन्धि कागजात, मस्यौदा आयोजना सम्झौता र सोको सम्भाव्यता अध्ययनको उपयुक्तताको लेखाजोखा गर्नेछ ।

३. उपदफा २ वमोजिम लेखाजोखा समितिले आयोजनाको उपयुक्तताको लेखाजोखा गर्दा दफा ७ मा उल्लेखित आधारहरूलाई समेत विश्लेषण गर्नुपर्नेछ ।
४. उपदफा २ वमोजिम आयोजनाको उपयुक्तताको लेखाजोखा गरेपछि लेखाजोखा समितिले सो सम्बन्धमा आफ्नो धारणा र सुझाव समेत समेटि आफ्नो प्रतिवेदन सानिसा समितिमा पठाउनेछ ।
५. लेखाजोखा समितिले आफुले उपयुक्तताको लेखाजोखा गरेको सवै आयोजनाहरूको कार्यान्वयन गर्दा स्थानीय सरकारमा पर्न सक्ने आकस्मिक दायित्वको अभिलेख राख्नुपर्नेछ ।
६. माथीका दफाहरूमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि केन्द्रिय स्तरमा निर्माण भएको सार्वजनिकनिजी साझेदारी सम्बन्धि कानुनले -
आयोजना लागत वा आयोजनाकोप्रकृतिको आधारमा कुनै खास संयन्त्रका आयोजनाको उपयुक्तताको लेखाजोखा गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गरेको भए त्यस्तो आयोजनाको लेखाजोखा सो कानुन वमोजिम गराईनेछ ।
७. लेखाजोखा समितिको बैठक र सो सम्बन्धि कार्यविधि सो समिति आफैले निर्धारण गरी सानिसा ईकाइबाट पास गराई पास भए वमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद ४-

आयोजनाको पहिचान र स्वीकृति सम्बन्धि व्यवस्था

• **आयोजना पहिचान गर्ने:**

१. सानिसा समितिले सार्वजनिकनिजी साझेदारीमा कार्यान्वयन - गर्न सकिने आयोजना पहिचान गरी विवरण अद्यावधिक वनाई राखेछ ।
२. उपदफा (१) वमोजिम विवरण राख्दा सानिसा समितिले सम्भाव्यता अध्ययन भए वा नभएका आयोजनाको छुट्टाछुट्टै विवरण राख्नुपर्नेछ ।

• **प्राथमिकता निर्धारण गर्ने:**

१. सानिसा समितिले सार्वजनिकनिजी साझेदारीमा कार्यान्वयन गरिने - आयोजनाको प्राथमिकता निर्धारण गर्नेछ ।
२. उपदफा (१) वमोजिम आयोजना कार्यान्वयनको प्राथमिकता निर्धारण गर्दा देहायका क्षेत्रलाई प्राथमिकतामा राखिनेछ ।
  - क. सडक, पूल जस्ता संरचनाको भौतिक पूर्वाधार निर्माण,
  - ख. वैकल्पिक उर्जा विकास आयोजना,
  - ग. सहरी पिउने पानी,
  - घ. ढल निकास, फोहोर मैला व्यवस्थापन र सरसफाई,
  - ङ. मनोरञ्जन पार्क निर्माण, व्यवस्थापन एवं संचालन ,
  - च. रोजगारी सृजनाका आयोजनाहरू,
  - छ. व्यवसायिक गोदाम, भवन, मल आदी,
  - ज. शिक्षा, कृषि,आयोजना, कृषि नहर, जलासय, बाध, बन आदी,

झ. ट्रलीवस, नगर बस, म्याट्रो सेवा ,संरचना ,ट्रामवे, प्रदर्शनिक स्थल, पार्क आदी

ञ. सानिसावाट संचालन गर्न उपयुक्त ठहर गरिएको अन्य योजना ।

• **आयोजना स्वीकृत गराउनु पर्ने:**

१. सानिसा समितिले दफा ९ को उपदफा (१) मा उल्लेखित आयोजना सार्वजनिक-निजी साझेदारीमा कार्यान्वयन गर्न उपयुक्त देखेमा तोकिए वमोजिमका विवरण खुलाई कार्यपालिकाबाट स्वीकृत गराउनु पर्नेछ ।
२. उपदफा (१) वमोजिम आयोजना स्वीकृत गराउदा उक्त आयोजना कुन तरिकाबाट कार्यान्वयन गर्न सकिने हो सो समेत उल्लेख गर्नुपर्नेछ ।
३. कुनै आयोजना एकभन्दा बढि तरिकाबाट कार्यान्वयन गर्न सकिने भए एक भन्दा बढी तरिका उल्लेख गरि स्वीकृत गराउन सकिनेछ ।
४. दफा ९ को उपदफा (१) मा उल्लेखित आयोजनाहरू बाहेक अन्य आयोजना सानिसा समिति आफैले स्वीकृत गरी अघि बढाउन सक्नेछ ।
५. यस दफा वमोजिम स्वीकृत भएका आयोजनाहरू नगरपालिकाको बजेट तथा वार्षिक कार्यक्रममा समावेश गरिनेछ ।

परिच्छेद ५-

आयोजनाको खरिद प्रकृया सम्बन्धि व्यवस्था:

- खरिद प्रकृयाका चरणहरु:
  १. यस ऐन वमोजिम पहिचान र स्वीकृति भएका आयोजनाहरुको खरिद प्रकृया सामान्यतया देहाय वमोजिम हुनेछ ।
    - क. योग्यताका लागि मनसायपत्र आव्हान गर्ने,
    - ख. योग्यतामा छनौट भएका प्रस्तावकहरुको संक्षिप्त सूचि तयार गर्ने,
    - ग. प्रस्ताव माग गर्ने,
    - घ. प्रस्तावको मूल्यांकण योग्य प्रस्तावकको छनौट गर्ने,
    - ङ. प्रस्ताव स्वीकृत गर्ने,
    - च. छनौट भएका प्रस्तावकसँग आयोजना सम्झौता गर्ने,
  २. उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि पचास लाख रुपैया भन्दा कम अनुमानित आयोजना लागत भएका आयोजनाहरुको हकमा योग्यता सम्बन्धि दरखास्त र प्रस्ताव सम्बन्धि विवरणहरु छुट्टाछुट्टै खाममा एकै चरणमा माग गर्न सकिनेछ ।
- मनसायपत्र आव्हान गर्न सक्ने:-
  १. सानिसा इकाईले दफा १६ वमोजिम स्वीकृत आयोजना सार्वजनिकनिजी साझेदारीमा कार्यान्वयन गर्न -

तोकिएका कुराहरु खुलाई सार्वजनिक रूपमा सुचना पत्र आव्हान गर्न सक्नेछ । -प्रकाशन गरी मनसाय

२. उपदफा (१) बमोजिम मनसायपत्र पेश गर्न चाहाने - व्यक्तिले तोकिए बमोजिमका विवरणहरु खुलाई सोही उपदफा बमोजिम प्रकाशित सुचनामा उल्लेखित पत्र पेश -समायावधिभिन्न सानिसा इकाई समक्ष मनसाय गर्नुपर्नेछ ।

- **संक्षिप्त सूची तयार गर्ने:**

सानिसा इकाईले मनसाय पत्र प्राप्त भएको मितिले तिस- (३०) दिन भित्र तोकिएको आधारमा मनसायपत्र पेश - गर्ने व्यक्तिहरु छनौट गरी सो को संक्षिप्त सूचि तयार गर्नेछ ।

- **प्रस्ताव आव्हान गर्न सक्ने:**

१. सानिसा इकाईले दफा १८ बमोजिम संक्षिप्त सूचि तयार गरेपछि सो सूचिमा परेका मनसायपत्र पेश गर्ने व्यक्तिबाट आयोजना - कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा तोकिएका कुराहरु खुलाई सार्वजनिक रूपमा सुचना प्रकाशन गरी प्रस्ताव आव्हान गर्न सक्नेछ ।
२. उपदफा (१) बमोजिम प्रस्ताव पेश गर्न चाहाने व्यक्तिले तोकिए बमोजिमका विवरणहरु खुलाई सोही उपदफा बमोजिम प्रकाशित सुचनामा उल्लेखित समायावधिभिन्न सानिसा इकाई समक्ष प्रस्ताव पेश गर्नुपर्नेछ ।

• सोझै प्रस्ताव आव्हान गर्न सक्ने:

दफा १७ मा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि पहिले नै सम्भाव्यता अध्ययन भईसकेको वा तोकिए वमोजिम भन्दा कम लागतको आयोजना भए सानिसा ईकाइले आयोजना कार्यन्वयन गर्ने सम्बन्धमा तोकिएको कुराहरु खुलाई सार्वजनिक रुपमा सुचना प्रकाशन गरी सोझै प्रस्ताव आव्हान गर्न सक्नेछ ।

• प्रस्तावको मूल्यांकन गर्ने:

प्राप्त प्रस्तावहरुको मूल्यांकन गर्न सानिसा ईकाइले एउटा छुट्टै प्रस्ताव मूल्यांकन समिति गठन गर्नेछ ।

१. प्रस्ताव मूल्यांकन समितिले देहायका आधारमा प्रस्ताव प्राप्त भएको मितिले १५ (पन्द्र) दिनभित्र सम्पूर्ण प्रस्तावहरुको मूल्यांकन गर्नुपर्नेछ ।

क. प्रस्तावको आर्थिक हैसियत,

ख. प्रस्तावको प्राविधिक क्षमता,

ग. आयोजनाको प्रकृति अनुसार नेपाल सरकार तथा स्थानीय सरकारलाई बुझाउने प्रस्तावित, रोयल्टि रकम वा आयोजना कार्यान्वयन गर्दा उपभोक्तासँग लिने प्रस्तावित शुल्क,

घ. प्रस्तावित सेवाका स्तर,

ङ. नविनतम वा उन्नत प्राविधिको प्रयोग,

च. तोकिए वमोजिमको अन्य विवरण,

२. मूल्यांकन समितिले उपदफा (२) वमोजिम मूल्यांकन सम्पन्न गरि सो को प्रतिवेदन सानिसा इकाई समक्ष पेश गर्नेछ ।

• प्रस्ताव छनौट गर्ने:

१. सानिसा इकाईले दफा (२१) वमोजिमको मुल्यांकन प्रतिवेदनका आधारमा प्रस्ताव प्राप्त भएको मितिले साठी (६०) दिन भित्र प्रस्ताव छनौट गर्नेछ । तर मनासिव कारण भए सो अवधि समितिले थप गर्न सक्नेछ ।
२. उपदफा (१) वमोजिम प्रस्ताव छनौट गरेपछि सानिसा इकाईले सो को जानकारी छिटो साधनद्वारा छनौट भएको प्रस्तावकलाई दिनु पर्नेछ ।

• वार्ताद्वारा आयोजना कार्यान्वयन गर्न सक्ने:

१. यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि देहायका अवस्थामा कुनै आयोजना वार्ताद्वारा कार्यान्वयन गराउन सकिनेछ ।
  - क. यस ऐन वमोजिम कम्तीमा दुईपटक मनसायपत्र वा प्रस्ताव - पत्र वा प्रस्ताव -आव्हान गर्दा पनि आवश्यक संख्यामा मनसाय छनौट हुन नसकेको, वा
  - ख. आयोजनाको प्रकृति वा लागतको कारण प्रतिस्पर्धा हुन सक्ने सम्भावना नभएको, वा
  - ग. नयाँ अवधारणा वा प्रविधि समावेश भएको, वा
२. स्थानीय सामुदायिक संघ/संस्थावाट कार्यान्वयन गरिने तोकिएको रकमसम्म अनुमानित आयोजना लागत भएको ।
३. उपदफा (१) वमोजिमको कुनै आयोजना वार्ताद्वारा कार्यान्वयन गर्न चाहने व्यक्तिले तोकिएको कुराहरु खुलाई सानिसा समिति समक्ष निवेदन दिनुपर्नेछ ।

४. उपदफा (२) वमोजिम प्राप्त भएको निवेदन जाँचवुझ गर्दा वार्ताद्वारा सो आयोजना कार्यान्वयन गर्न उपयुक्त देखिएमा सानिसा समितिले निवेदकसँग वार्ता गरि कार्यान्वयन गराउनेछ तर दफा (९) को उपदफा (१) मा उल्लेखित आयोजनाहरू वा दफा (२३) को उपदफा (१) को खण्ड (ख) र (ग) का आयोजनाहरू भए सानिसा समितिले यस्ता आयोजनाहरू कार्यान्वयन गर्न कार्यपालिका बाट स्विकृत प्राप्त गर्नुपर्दछ ।

५. यस दफा वमोजिम वार्ताद्वारा आयोजना कार्यान्वयन गर्दा सानिसा समितिले निवेदकसग दफा (२१) वमोजिम तथा तोकिएका विवरण माग गर्न सक्नेछ ।

• **समझदारीपत्र गर्न सक्ने:-**

दफा २२ वमोजिम प्रस्ताव छनौट गरेपछि वा दफा २३ को उपदफा ५ वमोजिम माग गरिएको विवरणको आधारमा आयोजना कार्यान्वयन गर्न उपयुक्त देखिएमा सानिसा समितिले प्रस्तावकसंग आयोजनाको कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा समझदारी-पत्र सम्पन्न गर्न सक्नेछन । तर परियोजनाको प्रकृति हेरी सानिसा इकाईले प्रस्तावकसंग प्रारम्भिक आयोजना सम्झौता गर्न सक्नेछ ।

• **आयोजना विवरण पेश गर्नुपर्ने:**

१. दफा (२४) वमोजिम साझेदारीपत्र वा प्रारम्भिक आयोजना सम्झौता - पत्र वा प्रारम्भिक आयोजनामा सम्झौता -गरेकोमा सो समझदारी पत्र वा प्रार-उल्लेखित समयवधि र समजदारीम्भिक आयोजना सम्झौता नगरेमा आयोजनाको प्रकृती हेरी २७० दिनमा नबढ्ने गरी सानिसा

इकाईले तोकिएको समयावधि भित्र आयोजना कार्यान्वयन सम्बन्धि तोकिए वमोजिमका विवरणहरु सानिसा इकाई समक्ष पेश गर्नुपर्नेछ ।

२. उपदफा (१) वमोजिम अवधि भित्र प्रस्तावकले यस्तो विवरण पेश गर्न नसक्ने कुनै मनासिव कारण देखाई समयअवधि भित्र थपको लागि सानिसा इकाई समक्ष निवेदन दिएमा सानिसा इकाईले वढिमा ९० दिनको समयअवधि थप गरिदिन सक्नेछ ।

• **रद्ध गर्न सक्ने:**

१. यस दफा २५ वमोजिमको समयावधि भित्र प्रस्तावकले विवरण पेश नगरेमा वा त्यसरी पेश गरिएको विवरण अध्ययन गर्दा आयोजनामा कार्यान्वयन गर्न सम्भाव्य र उपयुक्त नदेखिएमा सानिसा इकाईले सो कारण खूलाई प्रस्तावकसंग समझदारी-पत्र वा प्रारम्भिक आयोजना सम्झौता गरेको भए यस्तो -पत्र वा प्रारम्भिक आयोजना सम्झौता र समझदारी-समझदार पत्र वा प्रारम्भिक आयोजना सम्झौता नगरेको भए निजको प्रस्ताव रद्ध गर्न सक्नेछ ।

२. उपदफा (१) वमोजिम समझदारीपत्र प्रारम्भिक आयोजना पत्र - वा प्रारम्भिक आयोजना पत्र वा प्रस्ताव रद्ध भएमा प्रस्तावकले सानिसा इकाईसंग कुनै किसिमको हानी नोक्सानी वापतको क्षतीपुर्ती दावी गर्न पाउने छैन ।

- **वार्ताद्वारा आयोजनाको विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्न सक्ने:**

१. यस ऐनमा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएता पनि कुनै व्यक्तिले विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन नभएको आयोजनाको विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्नको लागि सानिसा समिति समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।
२. उपदफा (१) वमोजिम परेको निवेदन उपर आवश्यक जाँचबुझ गर्दा विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्न अनुमानित दिन मनासिव देखिएमा सानिसा समितिले निवेदकसंग वार्ता गरी त्यस्तो आयोजनाको विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्न गराउन अनुमति दिनसक्नेछ ।
३. उपदफा (२) वमोजिम विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्दा गराउदा लागेको खर्च त्यस्तो विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने गराउने व्यक्ति स्वयंले व्यहोर्नुपर्छ ।
४. यस दफा वमोजिम विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गरिएको कुनै आयोजनाको कार्यान्वयनका लागि प्रतिस्पर्धा गराउदा उपदफा (२) वमोजिम विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने गराउने व्यक्ति छनौट हुन नसकेमा निजले सो आयोजनाको विस्तृत सम्भाव्यता अध्ययन गर्दा गराउदा लागेको खर्च त्यस्तो आयोजनाको कार्यान्वयनको लागि छनौट भएको प्रस्ताव स्विकृत हुने व्यक्तिले वेहोर्नुपर्नेछ ।
५. उपदफा ४ वमोजिम व्यहोरिने रकमको निर्धारण स्वतन्त्र मुल्यांकनबाट गराईनेछ ।

- सोझै प्राप्त भएको प्रस्ताव मार्फत आयोजना कार्यान्वयन गर्न सकिने:
  १. सानिसा समितिले निजि निकायबाट सोझै प्राप्त भएका प्रस्तावकलाई ऐन तथा नियमावली वमोजिम कार्यान्वयन गर्न सक्नेछ ।
  २. उपदफा (१) वमोजिमको प्रस्ताव देहायको अवस्थामा स्विकार गर्न सकिनेछ ।
    - क. प्रतिष्पर्धात्मक प्रकृया बाट प्रस्तावदाता छनौट हुन नसकेको आयोजना
    - ख. आयोजनालाई कुनै व्यक्तिका स्वामित्वमा रहेको बौधिक सम्पति वा प्रविधि आवश्यक भएमा सो आयोजनाको लागि प्रस्ताव गर्ने प्रस्तावदाताहरूसंग मात्र यस्तो बौधिक सम्पति वा प्रविधि रहेको भएमा वा
    - ग. स्थानीय समुदायका स्थानीय आवश्यकताहरूलाई पुर्ति गर्नका लागि स्थानीय सामुदायिक संस्थाबाट प्राप्त भएको प्रस्तावहरू वा
    - घ. कार्यपालिकाले आयोजना रणनीतिक महत्वको छ भनी स्वीकार गरेमा
  ३. सानिसा समितिले उपदफा (१) वमोजिम सोझै प्राप्त भएको प्रस्तावलाई पुनरावलोकन गर्दा आकर्षक र लाभदायी भएमा यस्तो प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावकलाई सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन पेश गर्न लगाउन सक्नेछ तर उपदफा (२) को खण्ड

- (क) वमोजिमको अवस्था भएमा पुनःसम्भाव्यता अध्ययन गराउन आवश्यक हुने छैन ।
४. उपदफा (३) वमोजिम सम्भाव्यता अध्ययन प्रतिवेदन अध्ययन गर्दा सो आयोजनाबाट सार्वजनिक हित हुने देखिएमा सानिसा समितिले कार्यपालिकाको सैद्धान्तिक सहमतिका लागि पेश गर्नेछ ।
५. उपदफा (३) वमोजिम कार्यपालिकाले आयोजना अघि वढाउन सैद्धान्तिक सहमति दिएमा लेखाजोखा समितिले उक्त आयोजनाको उपयुक्ताको लेखाजोखा गर्नुपर्नेछ ।
६. उपदफा (५) वमोजिम उपयुक्ताको लेखाजोखा सम्पन्न गरेपश्चात सानिसा समितिले उक्त आयोजना कार्यान्वयनको लागि यस ऐन वमोजिम प्रस्ताव आवह्यान गर्नेछ ।
७. दफा (६) वमोजिमको प्रस्तावमा सोझै प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावक पनि सहभागी हुन सक्नेछ ।
८. उपदफा (६) वमोजिम प्राप्त भएका प्रस्तावकहरूको मुल्यांकन भएपछि छनौट भएको योग्य प्रस्तावकले कबुल गरेको सर्तहरूसंग सोझै प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावक मन्जुर भएमा सोझै प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावकलाई छनौट गरी आयोजना कार्यान्वयन गरिनेछ ।
९. सोझै प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावकले भाग नलिएमा वा निजले छनौट योग्य प्रस्तावकको प्रस्ताव अनुसार काम मन्जुर नगरेमा प्रस्तावकलाई उक्त आयोजना कार्यान्वयन गर्न दिइनेछैन ।

१०. सोझै प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावकले प्रस्तावमा सहभागी भएको तथा छनौट योग्य प्रस्तावक हुन नसकेको र छनौट योग्य प्रस्तावकले गरेको प्रस्ताव पनि स्विकार नगरेको अवस्था भए यस्तो अवस्थामा छनौट योग्य प्रस्तावदाताले प्रस्ताव आव्हानको लिखितमा उल्लेख गरिएको सम्भाव्यता अध्ययनमा भएको खर्च वापत रकम त्यसरी सोझै प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावकलाई भुक्तानी गर्नु पर्नेछ ।
११. सोझै प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावकले आयोजना कार्यान्वयन गर्न पाएमा निजले छनौट योग्य प्रस्तावकलाई प्रस्ताव आव्हानको लिखितमा उल्लेख गरिएको सम्भाव्यता अध्ययनमा भएको खर्च वापतको रकम भुक्तानी गर्नुपर्नेछ ।
१२. सोझै प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावक एकजनाले मात्र प्रस्तावमा सहभागी भएमा प्रस्ताव आव्हानको लिखितमा उल्लेखित सर्तहरूको आधारमा प्रस्तावकको प्रस्ताव स्विकृत गर्न सकिनेछ ।
१३. उपदफा (३) मा उल्लेखित अवस्थामा पनि सोझै प्रस्ताव पेश गर्ने प्रस्तावकको प्रस्ताव स्विकृत नभएमा कार्यपालिकाको सम्भाव्यता अध्ययन गर्दा लागेको पुर्व निर्धारित खर्च भुक्तानी गर्नेछ ।
१४. माथीका उपदफाहरूमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि उपदफा २ को खण्ड क वमोजिमको आयोजनाको अनुमानित लागत १० लाख रुपैया भन्दा बढि नभएमा सानिसा समितिले

सोझै वार्ताको माध्यम द्वारा सम्बन्धित स्थानीय सामुदायिक संस्थालाई त्यस्तो आयोजना कार्यान्वयन गर्न अनुमानित दिन सक्नेछ ।

• **सम्झौता गर्ने:**

१. दफा (२५) वमोजिम प्राप्त विवरणको आधारमा प्रस्तावकसंग सम्झौता गर्न उपयुक्त देखिएमा सानिसा समितिले प्रस्तावकसंग आवश्यकता अनुसार वार्ता गरी सम्झौता गर्नेछ ।
२. उपदफा (१) वमोजिमको सम्झौतामा सानिसा समितिको तर्फबाट प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतले हस्ताक्षर गर्नेछ ।
३. प्रस्तावकले दफा (२५) को उपदफा (१) वमोजिमको विवरण सम्झौतामा लेखिएको अवधिभित्र पेश गर्नुपर्नेछ । सो अवधिभित्र प्रस्तावकले त्यस्तो विवरण पेश गर्न नसकेमा प्रस्तावकसंग भएको सम्झौता स्वतः रद्द भएको मानिनेछ ।

• **सम्झौतामा खुलाउनु पर्ने कुराहरू:**

- (क) आयोजनाको विवरण,
- (ख) आयोजना कार्यान्वयन शुरू गर्ने मिति र सम्पन्न मिति,
- (ग) आयोजनाको निर्माण वा सञ्चालन गर्दा अनुमतिपत्र प्राप्त -
व्यक्तिले पाउने सुविधा तथा सहूलियत सम्बन्धि कुरा,
- (घ) अनुमति पत्रको अवधि,
- (ङ) आयोजना कार्यान्वयनको चरणबद्ध विवरण र कार्यान्वयन तालिका,
- (च) आयोजनाको प्राविधिक गुणस्तर तथा स्ट्याण्डर्ड,

- (छ) आयोजना सञ्चालन सम्बन्धि विवरण,
- (ज) जोखिमको वाडफाड र आयोजना अवधिमा जोखिम व्यवस्थापन गरिने विधि, कार्यसम्पादनमा आधारित भुक्तानी सम्बन्धि व्यवस्था, कार्य सम्पादनका मुल्यांकनका वस्तुगत आधार र मापदण्ड,
- (झ) आयोजनाको अनुगमन प्रकृया सम्बन्धि विवरण,
- (ञ) आयोजना लिजमा दिएको भए सो को विवरण र लिजका शर्तहरू,
- (ट) आयोजना सञ्चालन वा हस्तान्तरण शर्त,
- (ठ) आयोजना सञ्चालन गर्दा उपभोक्तासंग लिन पाउने शुल्क सम्बन्धि व्यवस्था,
- (ड) आयोजनाको विमा सम्बन्धि व्यवस्था,
- (ढ) आयोजनामा जडित मेशिन तथा योजना हस्तान्तरणका बखत हुनुपर्ने अवस्था र गुणस्तर,
- (ण) नगरपालिकालाई बुझाउनु पर्ने रोयल्टी र भुक्तानी विधि,
- (त) आयोजना कार्यान्वयन गर्दा कुनै पक्षले सम्झौता वमोजिमको दायित्व पुरा नगरेको कारणवाट मार्का पर्ने पक्षले प्राप्त गर्ने क्षतिपूर्ति भराउने, सम्झौता उलंघन गर्ने पक्षले व्यहोर्नु पर्ने दायित्व तथा सम्झौता रद्द हुने व्यवस्था,
- (थ) काबु बाहिरको परिस्थिति सम्बन्धि व्यवस्था,
- (द) सूचना आदनप्रदान सम्बन्धि व्यवस्था,

- (ध) कानूनमा हुने परिवर्तनबाट निजि लगानी कर्तालाई कुनै विशेष संरक्षण दिईने भए सो सम्बन्धि व्यवस्था,
- (न) लागु हुने कानून विवाद समाधानको संयन्त्र विधि र प्रकृया,
- (न) सम्भाव्यता न्यून परिपुर्ति सम्बन्धि व्यवस्था,
- (प) आयोजनामा स्थानीय सरकारको कुनै लगानी हुने भए त्यस्तो लगानी र सो वापत स्थानीय सरकारको प्राप्त गर्ने शेयर वा अन्य उपकरण,
- (फ) अन्य आवश्यक कुराहरु,

(३१) कार्यसम्पादन जमानत सम्बन्धी व्यवस्था:

प्रस्तावकले कार्यसम्पादन जमानत वापत आयोजनाको कुल लागतको शून्य दशमलव पाच प्रतिशत (०.५) भन्दा कम हुने गरी सम्झौतामा लेखिए बमोजिमको रकम वा सो बराबरको बैंक ग्यारेण्टी तोकिएको अवधिका लागि सानिसा इकाई समक्ष दाखिला गर्नु पर्नेछ ।

(३२) रीत पुगेको मानिने:

१. प्रचलित कानूनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि यस ऐन बमोजिम सानिसा समितिबाट आयोजना स्वीकृत भई दफा (३३) बमोजिम अनुमति-पत्र प्राप्त गरेकोमा त्यस्तो अनुमति-पत्र प्रचलित कानूनको रीत पुर्याई जारी भएको मानिनेछ ।

२. उपदफा (१) बमोजिम जारी भएको अनुमति-पत्रका शर्तहरु उपर अनुमति-पत्र वहाल रहेको अवधिभर प्रतिकुल हुने गरी सभा वा कार्यपालिकाबाट कुनै कानूनी, प्रशासनिक वा नीतिगत व्यवस्था गरिने छैन

र सम्झौता प्रतिकूल हुने गरी गरीएको कुनै कानून, प्रशासनिक वा नीतिगत व्यवस्था मान्य हुनेछैन ।

परिच्छेद' ६

अनुमति-पत्र सम्बन्धी व्यवस्था

(३३) अनुमति-पत्र प्रदान गरिने:

दफा (३०) बमोजिम सम्झौता गरेपछि सानिसा इकाईले प्रस्तावकलाई आयोजनाको कार्यान्वयन गर्न तोकिए बमोजिमको ढाँचामा अनुमति-पत्र दिनेछ ।

(३४) अन्य व्यक्तिलाई अनुमति-पत्र नदिइने:

आयोजनाको कार्यान्वयन गर्नको लागि कुनै क्षेत्रमा कुनै प्रस्तावकलाई अनुमति-पत्र दिइसकिए पछि सम्झौतामा लेखिए बमोजिम सोही क्षेत्रमा सो आयोजनालाई प्रतिकूल असर पर्ने गरि त्यस्तै किसिमको आयोजनाको कार्यान्वयन गर्न अन्य व्यक्तिलाई अनुमति-पत्र दिनेछैन ।

(३५) अनुमति पत्रको अवधि:

१. अनुमति-पत्रको अवधि बढीमा चालिस बर्षमा नबढाई सम्झौतामा लेखिए बमोजिम हुनेछ ।

२. उपदफा (१) मा जुनसुकै कुरा लेखिए पनि विशेष परिस्थिति परी अनुमति-पत्रको अवधि बढाउन आवश्यक भएको कारण खुलाई अवधि थपको लागि अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले निवेदन दिएमा र सो निवेदनको व्यहोरा मनासिव देखिएमा कार्यपालिकाले बढीमा दश बर्षसम्म अनुमति-पत्रको अवधि थप्न सक्नेछ ।

३. अनुमति-पत्रको अवधि तोकिएको आधारमा निर्धारण गरिनेछ ।

(३६) अनुमति-पत्र रद्द गर्न सक्ने:

१. अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले सम्झौता बमोजिम आयोजना कार्यान्वयन प्रारम्भ नगरेमा वा यो ऐन वा यस अन्तर्गत बनेको नियम वा सम्झौता विपरित कुनै काम गरेमा सानिसा समितिले अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिलाई सुचना दिई निजलाई दिइएको अनुमति-पत्र रद्द गर्न सकिनेछ ।
२. उपदफा १ बमोजिम अनुमति-पत्र रद्द भएमा अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिसँग गरिएको सम्झौता स्वतः रद्द भएको मानिनेछ ।
३. यस दफा बमोजिम अनुमति-पत्र रद्द भएमा अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले सानिसा समितिसँग कुनै किसिमको दाबी गर्न पाउने छैन ।

(३७) रोयल्टी बुझाउनु पर्ने:

रोयल्टी बुझाउने सम्झौता भएकोमा अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले सम्झौता बमोजिमको रोयल्टी सम्झौतामा उल्लेखित तरिकाबाट कीर्तिपुर नगरपालिकालाई बुझाउनु पर्नेछ ।

(३८) आयोजना हस्तान्तरण गर्नु पर्ने:

१. अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले सम्झौतामा लेखिए बमोजिम कीर्तिपुर नगरपालिका, नगर कार्यपालिकाको कार्यालयलाई आयोजना हस्तान्तरण गर्नुपर्नेछ ।
२. उपदफा (१) बमोजिम आयोजना हस्तान्तरण गर्ने मितिले कम्तिमा एक वर्ष अगाडि देखि सानिसा इकाईको सुपरीक्षणमा सम्झौतामा उल्लेखित भए बमोजिम आवश्यक मर्मत सम्हार गरी हस्तान्तरण गर्नुपर्नेछ ।
३. उपदफा (२) को प्रयोजनका लागि सानिसा इकाईले प्रतिनिधीहरू खटाई पठाउनुपर्नेछ ।

४. उपदफा (१) बमोजिम आयोजना हस्तान्तरण हुदा त्यस्तो आयोजनामा जडित मेशिन, उपकरण तथा संरचना सम्झौतामा लेखिए बमोजिमको क्षमता, अवस्था र चालु हालतमा हुनुपर्छ ।

(३९) नगरपालिकाको स्वामित्व हुने:

दफा (३८) बमोजिम हस्तान्तरण भएको आयोजना र सो सँग सम्बन्धित घर जग्गा तथा उपकरणको स्वामित्व कीर्तिपुर नगरपालिकाको हुनेछ ।

परिच्छेद-७

लगानी सम्बन्धी व्यवस्था

(४०) अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले लगानी गर्नुपर्ने:

१. सम्झौतामा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक आयोजना कार्यान्वयन गर्न अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले लगानी गर्नुपर्नेछ ।

२. अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले आयोजना अन्तर्गतको घर जग्गा वा मुख्य मेशिन उपकरण धितो राखी ऋण लिदा सानिसा समितिको स्वीकृति लिनु पर्नेछ । तर नगरपालिकाले उपलब्ध गराएको घर जग्गा वा अन्य सम्पति धितोमा राख्न पाइने छैन ।

(४१) कीर्तिपुर नगरपालिकाले संयुक्त लगानी गर्न सक्ने:

१. उपदफा (२) मा उल्लेखित आधार र कारणबाट औचित्य पुष्टि हुने भएमा विशेष अवस्थामा कीर्तिपुर नगरपालिकाले पच्चीस प्रतिशतमा नबढने गरी आयोजनामा शेयर पूँजी लगानी गर्न सक्नेछ ।

२. देहायका आधारहरू विद्यमान भएमा मात्र कीर्तिपुर नगरपालिकाले आयोजनामा शेयर पूँजी लगानी गर्नेछ ।

क. आयोजनाको आर्थिक सम्भाव्यता वृद्धि हुने भएमा,

- ख. आयोजनाको निर्माण तथा सञ्चालनमा सानिसा समितिको उपस्थिति बलियो हुने भएमा,
ग. लगानीकर्तालाई सहज वातावरण सिर्जना हुने भएमा,
घ. आयोजनाको उचित अनुगमनका लागि शेयर लगानी आवश्यक हुने भएमा ।

३. उपदफा (१) बमोजिमको लगानी आयोजना कार्यान्वयन गर्ने निजि निकायले नगरपालिकाको हिस्सा लिन चाहेमा आयोजनाको प्रचलित मुल्यमा हिसाब गरी सम्झौता-पत्रमा उल्लेख गरिए अनुरूप दिन सकिनेछ ।

(४२) अन्य व्यक्तिसँग सम्झौता गर्न सक्ने:

१. आयोजना सम्झौताका शर्तका अधिनमा रही अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा लगानी प्राप्त गर्न वा आयोजना बमोजिमको कुनै काम कुनै व्यक्तिबाट गराउने गरी अन्य व्यक्तिसँग सम्झौता गर्न सक्नेछ । तर त्यसरी सम्झौता भएको कारणले आयोजना कार्यान्वयन गर्ने दायित्वबाट निजले छुटकारा पाउने छैन ।

२. उपदफा (१) बमोजिम अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले कुनै सम्झौता गरेमा त्यस्तो सम्झौता भएको पन्ध्र दिन भित्र सो सम्झौताको प्रतिलिपि सानिसा इकाई समक्ष पेश गर्नु पर्नेछ ।

(४३) भुक्तानी सम्झौता गर्न सक्ने:

अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले आयोजना निर्माण गरी स्थानीय सरकारलाई हस्तान्तरण गर्ने गरी वा दफा (४६) बमोजिम शुल्क नउठाई अन्य रूपमा आयोजनामा गरेको लगानी फिर्ता पाउने गरी दफा (३०) बमोजिम सम्झौता

भएमा कार्यापालिकाले एकमुष्ट रुपमा वा किस्तावन्दीमा त्यस्तो रकम भुक्तानी पाउने गरी सम्झौता गर्न सक्नेछ ।

(४४) सम्भाव्यता न्युन परिपुर्ति कोष:

१. कीर्तिपुर नगरपालिकाले सम्भाव्य आयको तुलनामा लागत बढी हुने आयोजनालाई अनुदान उपलब्ध गराउन सम्भाव्यता न्युन परिपुर्ति कोष खडा गर्न सक्नेछ ।

२. केन्द्रीय स्तरमा जारी भएको कानून बमोजिमको स्थानीय स्तरमा कार्यन्वयन हुने आयोजनाले सम्भाव्यता न्युन परिपुर्ति कोषको सुविधा पाउने अवस्थामा सोही बमोजिम आयोजनालाई अनुदान उपलब्ध गराउन सहयोग गरिनेछ ।

३. सम्भाव्यता न्युन परिपुर्ति कोषको स्थापना तथा सोको सञ्चालन सम्बन्धी अन्य व्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-८

अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिको अधिकार तथा सुविधा:

(४५) स्थानीयकरण नगरिने:

अनुमति-पत्रको अवधिभर कुनै पनि आयोजना र सो सँग सम्बन्धित जग्गा उपकरण तथा संरचना स्थानीयकरण गरिने छैन ।

(४६) शुल्क उठाउन पाउने:

१. अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले आफुले निर्माण वा सञ्चालन गरेको आयोजनाबाट सेवा सुविधा उपलब्ध गराए बापत उपभोक्ता सँग शुल्क उठाउन सक्नेछ ।

२. आयोजना सम्झौतामा उपदफा १ बमोजिमको शुल्क सम्झौतामा उल्लेख भए बमोजिम नगरपालिकाको सहमति बमोजिम समय समयमा पुनरावलोकन गर्न सकिने व्यवस्था राख्न सकिनेछ ।

(४७) घर जग्गा आदिमा प्रवेश गर्न सक्ने:

१. आयोजना कार्यान्वयनको सिलसिलामा अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले कुनै घर, जग्गा, उधोग, कलकारखाना आदिको भौगोलिक तथा वैज्ञानिक सर्वेक्षण तथा नाप नक्शा गर्न, माटो लगाएत अन्य प्राकृतिक स्रोत र साधनको परिक्षण तथा नाप नक्शा गर्न, माटो लगायत अन्य प्राकृतिक स्रोत र साधनको परिक्षण गर्न, त्यसको लागि आवश्यकता अनुसार उपकरण जडान गर्न तथा त्यस्तो उपकरणको प्रयोग गर्न, जग्गा छुट्याउन, साँध ,किल्ला खडा गर्न वा निशाना लगाउने प्रयोजनको लागि सम्बन्धित धनीलाई अग्रिम सूचना दिई घर जग्गा आदिमा प्रवेश गर्न सक्नेछ ।

२. उपदफा (१) बमोजिम घर जग्गा आदिमा प्रवेश गर्दा सो जग्गामा लगाएको अन्य बाली वा हुर्केका रुख बिरुवा काटनु उखेलनु परेमा वा जग्गामा रहेमा कुनै छेकबार पर्खाल गोदाम घर तथा टहरा कुनै मेशिनरी औजार आदि हटाउनु भत्काउनु वा लगाउनु परेमा सोको मनासिव क्षतिपुर्ति सम्बन्धित धनीलाई दिई अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले सो गर्न सक्नेछ ।

३. उपदफा (१) बमोजिम घर जग्गा आदिमा प्रवेश गर्दा सम्भव भएसम्म सम्बन्धित धनी सरोकारवाला व्यक्ति तथा सोको कारणबाट प्रभावित हुने व्यक्तिको उपस्थितमा प्रवेश गर्नु पर्नेछ ।

(४८) घर जग्गाको प्रयोग गर्न वा कुनै निर्माण गर्न वा कुनै काम गर्न निषेध गर्न सक्ने:

१. आयोजना कार्यान्वयनको सिलसिलामा आयोजना स्थल र त्यसको निश्चित दुरीमा पर्ने घर जग्गा अरु कसैले कुनै खास कामको निमित्त प्रयोग गर्न वा सो जग्गामा कुनै निर्माण गर्न वा अन्य कुनै काम गर्न नपाउने कुरा सम्झौतामा लेखिएकोमा वा त्यस्तो घर जग्गा सो कामको निमित्त प्रयोग गर्न वा त्यस्तो घर जग्गामा कुनै निर्माण गर्न वा अन्य कुनै काम गर्न निषेध गरी पाउन अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले सानिसा इकाई समक्ष निवेदन दिएमा, त्यसरी दिएको निवेदनका ब्यहोरा मनासिब देखिएमा सानिसा समितिले प्रचलित कानुन बमोजिम त्यस्तो घर जग्गा सो बमोजिम प्रयोग गर्न वा कुनै निर्माण गर्न वा कुनै काम गर्न नपाउने गरी निषेध गर्न सक्नेछ । तर त्यसरी निषेध गरेको कारणबाट सम्बन्धित व्यक्तिलाई पर्न गएको हानी नोक्सानी बापतको क्षतिपूर्ति अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले ब्यहोर्नु पर्नेछ ।
२. उपदफा (१) बमोजिम दिइने क्षतिपूर्ति निर्धारण गर्नको लागि स्थानीय उपभोक्ताको प्रतिनिधित्व हुने गरी तोकिए बमोजिमको एक क्षतिपूर्ति निर्धारण समिति रहेछ र सो समितिले सम्बन्धित व्यक्तिलाई वास्तविक रूपमा पर्न गएको हानी नोक्सानीको मूल्याङ्कन गरी क्षतिपूर्ति निर्धारण गर्नेछ ।
३. उपदफा (२) बमोजिम निर्धारण गरिएको क्षतिपूर्तिको रकममा चित्त नबुझ्ने व्यक्तिले सो निर्णयको जानकारी प्राप्त गरेको मितिले ३५(पैंतिस) दिन भित्र सानिसा इकाई समक्ष उजुरी गर्न सक्नेछ ।

४. उपदफा (३) बमोजिम परेका उजुरी उपर नब्बे दिन भित्र निर्णय गरिसक्नु पर्नेछ र सो उजुरीका सम्बन्धमा सानिसा समितिले गरेको निर्णय अन्तिम हुनेछ ।

(४९) घर जग्गा प्राप्त गरिदिने:

१. अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले आयोजना कार्यान्वयनको लागि आवश्यक पर्ने घर जग्गा आफैले खरिद गरी वा अन्य रूपमा व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।
२. अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले उपदफा १ बमोजिम खरिद गर्न वा अन्य रूपमा व्यवस्था गर्न नसकेमा वा सम्झौतामा कुनै घर जग्गा प्राप्त गर्नु उल्लेख भएमा सानिसा इकाईले अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिको अनुरोधमा त्यस्तो घर जग्गा प्रचलित कानून बमोजिम प्राप्त गरिदिनेछ ।
३. उपदफा (१) बमोजिम घर जग्गा प्राप्त गर्दा जग्गा धनीलाई दिनुपर्ने क्षतिपूर्ति सम्बन्धित अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले व्यहोर्नु पर्नेछ ।
४. यस दफामा अन्यत्र जुनसुकै कुरा लेखिएको भएतापनि स्थानीय सरकारको स्वामित्वमा रहेको वा सार्वजनिक जग्गा आयोजना कार्यान्वयनको लागि आवश्यक भएमा सानिसा समितिले कार्यापालिका लगायत नेपाल सरकारको स्विकृति लिनुपर्ने भएमा स्विकृती लिई त्यस्तो जग्गा सम्झौतामा लेखिए बमोजिम वा लिज वा बहालमा प्रयोग गर्न दिन सक्नेछ ।

(५०) आयोजनाको सुरक्षा गर्न सक्ने:

१. आयोजनाको सुरक्षा अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्ति आफैले गर्नु पर्नेछ ।
२. अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले विशेष कारण देखाई आयोजनाको खास किसिको सुरक्षाको लागि सानिसा इकाई समक्ष अनुरोध गरेमा सो बापत

लाग्ने खर्च अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले व्यहोर्ने गरी त्यस्ता आयोजनाको सुरक्षाको व्यवस्था गर्न सानिसा इकाईले आयोजनाको सुरक्षाको लागि आवश्यक व्यवस्था गर्न सक्नेछ ।

(५१) सहयोग उपलब्ध गराउनु पर्ने:

१. आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा सानिसा समितिले अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिलाई उपलब्ध गराउनु पर्ने सहयोग दिनु पर्ने स्वीकृति वा गरिदिनु पर्ने काम सम्झौतामा उल्लेखित तरिका र अवधिभित्र गरिदिनु वा उपलब्ध गराउनु पर्नेछ ।
२. आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सिलसिलामा अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले कुनै सहयोग माग गरेमा र त्यस्तो सहयोग प्रचलित कानून बमोजिम उपलब्ध गराउन सकिने भएमा सो बापत व्यहोर्नु पर्ने खर्च र दायित्व अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले व्यहोर्ने गरी सानिसा समिति आफैले त्यस्तो सहयोग उपलब्ध गराउन लेखी पठाउन सक्नेछ ।

(५२) विदेशी विनियमको सुविधा:

आयोजनाको कार्यान्वयनको लागि ऋण वा शेयर पूर्जाको रूपमा विदेशी मुद्रा लगानी भएमा अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिलाई त्यस्तो ऋणको साँवा वा ब्याज भुक्तानी गर्न वा लगानी फिर्ता गर्नका लागि आवश्यक विदेशी मुद्रा प्रचलित विनियम दरमा प्रचलित कानून बमोजिम उपलब्ध गराउन सहजिकरण गराईनेछ ।

(५३) बिष्फोटक पदार्थको प्रयोग:

आयोजना कार्यान्वयनका लागि बिष्फोटक पदार्थको प्रयोग गर्नु परेमा संघिय कानूनको अधिनमा रही अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिको अनुरोधमा

निजलाई प्रचलित कानून बमोजिम कानून बमोजिम त्यस्तो बिस्फोटक पदार्थको प्रयोग गर्न अनुमति-पत्र दिन सहजिकरण गरिदिनेछ ।

(५४) कानून बमोजिमको सुबिधा पाउने:

यस ऐन बमोजिम अनुमति-पत्र प्राप्त गरि भएको लगानीले यस ऐन बमोजिमको सुबिधाको अतिरिक्त प्रचलित कानून बमोजिम उधोगले पाउने सम्पूर्ण संरक्षण सुबिधा, सहलियत तथा छुट प्राप्त गर्नेछ ।

(५५) सेवा सुबिधाको शर्त तोक्न सक्ने:

१. अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले उपभोक्तालाई सेवा सुबिधा उपलब्ध गराउँदा यस ऐन वा सम्झौताको अधिनमा रही आवश्यक शर्त तोक्न सक्नेछ ।
२. उपदफा (१) बमोजिम तोकिएको शर्त विपरित उपभोक्ताले सेवा सुबिधा उपभोग गर्न पाउने छैन ।

परिच्छेद-९

विवाद समाधान सम्बन्धी व्यवस्था

(५६) छनौट प्रक्रिया वा निर्णय सम्बन्धी विवादको समाधान:

१. कार्यापालिका वा सानिसा समितिले यस ऐन बमोजिम सार्वजनिक-निजी साझेदारी प्रबन्ध अन्तरगत प्रस्तावदाताको छनौट सम्बन्धी कारवाही वा निर्णय गर्दा कुनै त्रुटि गरेको वा पालना गर्नु पर्ने कर्तव्य नगरेकोले आफुलाई क्षति पुग्ने वा पुग्न सक्ने कारण खुलाई कुनै प्रस्तावदाताले त्यस्तो निर्णय वा पुनरावलोकनका लागि सानिसा समिति समक्ष निवेदन दिन सक्नेछ ।
२. उपदफा (१) बमोजिम दिने निवेदन सम्झौता हुनुभन्दा अधिको कारवाहीका सम्बन्धमा सीमित हुनेछ ।

३. उपदफा (१) बमोजिम दिने निवेदन दिदा सानिसा समितिले प्रस्तावदाताको छनौट सम्बन्धी कारवाही वा निर्णयमा त्रुटी गरेको वा पालना पालना गर्नुपर्ने कर्तव्य नगरेको कुरा प्रस्तावदाताले थाहा पाएको सात दिन भित्र निवेदन दिनु पर्नेछ ।
४. उपदफा (१) बमोजिम प्राप्त भएको निवेदनका सम्बन्धमा छानबीन गर्दा प्रस्तावदाताको छनौट सम्बन्धी कारवाही वा निर्णयमा त्रुटि देखिए वा सानिसा समितिले पालना गर्नुपर्ने कर्तव्य पालना गरेको देखिए वा त्यस्तो निर्णय कानून विपरित देखिएमा सानिसा समितिको प्रमुखले त्यस्तो कारवाही निलम्बन गरी सो निवेदन प्राप्त भएको पाँच दिनभित्र कारण खुलाई लिखित निर्णय गर्नुपर्नेछ ।
५. उपदफा (४) बमोजिमको निर्णयमा प्रस्तावदाताको छनौट सम्बन्धी कारवाही कसरी अगाडी बढाउने भन्ने कुरा समेत उल्लेख हुनु पर्नेछ ।
६. उपदफा (४) बमोजिमको निर्णयमा चित्त नबुझ्ने पक्षले त्यस्तो निर्णय भएको मितिले पैतिस दिन भित्र सम्बन्धित उच्च अदालतमा पुनरावेदन गर्न सक्नेछ ।

(५७) सम्झौता अन्तरगतको विवादको समाधान:

१. आयोजना सम्झौतामा प्रचलित नेपाल कानून लागु हुनेछ ।
२. आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा सानिसा समिति र अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्ति बिच कुनै विवाद उत्पन्न भएमा त्यस्तो विवाद पक्षहरूबीच छलफल गरी आपसी सामझदारीबाट समाधान गर्नुपर्नेछ ।

३. उपदफा १ बमोजिम आपसी समझदारीबाट विवाद समाधान नभएमा विवादको समाधान सम्झौतामा उल्लेख भएकोमा सोही बमोजिम र उल्लेख नभएकोमा मध्यस्थता द्वारा गरिनेछ ।
४. उपदफा २ बमोजिम मध्यस्थताद्वारा विवादको समाधान गर्दा मध्यस्थताको कार्यविधि सम्झौतामा उल्लेख भएकोमा सोही बमोजिम र उल्लेख नभएकोमा प्रचलित कानून बमोजिम हुनेछ ।
५. विशेष प्रकृतिका आयोजनाहरूका हकमा लागु हुने कानून र विवाद समाधान सम्बन्धमा छुट्टै ब्यवस्था गर्नुपर्ने देखिएमा कार्यपालिकाको निर्णय बमोजिम हुनेछ ।

(५८) क्षतिपूर्ति सम्बन्धी ब्यवस्था:

१. आयोजना कार्यान्वयन गर्ने सम्बन्धमा कुनै पक्षले यो ऐन अन्तरगत बनेको नियम वा सम्झौता विपरीत कुनै काम गरेबाट अर्को पक्षलाई हानी नोक्सानी पर्न गएमा त्यसरी पर्न गएको हानी नोक्सानी वापतको मनासिब माफिकको रकम सो काम गर्ने पक्षलाई क्षतिपूर्ति वापत बुझाउनु पर्नेछ ।
२. उपदफा (१) बमोजिमको क्षतिपूर्ति कीर्तिपुर नगरपालिकाबाट व्यहोर्नुपर्ने भएमा त्यस्तो क्षतिपूर्ति वापतको रकम हिसाब गरी कार्यपालिकाले अनमति-पत्रको अवधि थप गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद-१०

विविधः

(५९) गैरसरकारी वा स्थानीय सामुदायिक संघ-संस्था मार्फत आयोजना कार्यान्वयन गर्न सकिने:

तोकिएको रकम सम्मको आयोजना लागत भएका आयोजना स्थानीय गैरसरकारी संस्था वा स्थानीय सामुदायिक संस्थालाई प्राथमिकता दिई कार्यान्वयन गर्न सकिनेछ ।

(६०) संघ, प्रदेश वा अन्य स्थानीय सरकारसँग मिली आयोजना कार्यान्वयन गर्न सक्ने:

संघ, प्रदेश वा अन्य स्थानीय सरकार तथा तिनको निकाय, समिति, बोर्ड, प्राधिकरण लगायत अंगसँगको सहकार्य र समझदारीमा यस ऐन अन्तर्गतको सार्वजनिक-निजी साझेदारी आयोजना कार्यान्वयन गर्न सकिनेछ ।

(६१) निर्देशन दिन सक्ने:

सानिसा इकाईले सम्झौतामा उल्लेखित शर्तहरूको अधिनमा रही आयोजनाको कार्यान्वयनको सम्बन्धमा अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिलाई समय समयमा आवश्यक निर्देशन दिन सकिनेछ ।

(६२) लिज वा भाडामा दिन वा बेचबिखान गर्न सक्ने:

१. सानिसा इकाईले अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिलाई कीर्तिपुर नगरपालिकाको स्वामित्वमा रहेको संस्थाको स्वामित्व वा अधिनमा रहेको कुनै घर वा जग्गा लिज वा भाडामा दिन, कुनै मेशिन, औजार बिक्री गर्न वा लिज वा भाडामा दिन सक्नेछ ।

२. उपदफा (१) बमोजिम लिज वा भाडामा दिँदाको शर्तहरू सम्झौतामा तोकिए बमोजिम हुनेछन ।

(६३) स्थानीय स्रोत, साधन र जनशक्तिको उपयोग गर्नु पर्ने:

अनुमति-पत्र प्राप्त व्यक्तिले आयोजना कार्यान्वयनको सिलसिलामा सम्भव भए सम्म स्थानीय स्रोत, साधन, जनशक्ति र मुलुकभित्र उत्पादन हुने वस्तु तथा सेवा उपयोग गर्नु पर्नेछ ।

(६४) अध्ययन प्रतिवेदन माथि अधिकार कायम रहने:

प्रस्तावकले प्रस्ताव साथ पेश गरेको अध्ययन प्रतिवेदन सम्बन्धी कागजात उपर निजको पूर्ण अधिकार कायम रहनेछ । प्रस्तावकले लिखित स्वीकृति बिना त्यस्तो अध्ययन प्रतिवेदन सम्बन्धी कागजातहरू अन्य कुनै कामको लागि प्रयोग वा प्रकाशन गरिने छैन ।

(६५) नियम बनाउने अधिकार:

यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वयन गर्न कार्यपालिकाले आवश्यक नियम बनाउन सक्नेछ ।

(६६) कार्यपालिकाले वा समितिले यस ऐन कार्यान्वयन गर्न आवश्यक कार्यविधि तथा निर्देशिका बनाउन सक्नेछ ।

आज्ञाले

माधवप्रसाद ढकाल

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत